

4.

Præsten i St. Magleby paa Amager, Hr. Gunder
Wegersløffs sidste Villie.

Gunder Tøgersen Wegersløff var uden Tvivl en af Pietismens bedste Mænd og vilde maaske være endt som Biskop, om han ikke var bleven bortkaldet ved en tidlig Død. Han var født 1704 i London, hvor hans Fader var dansk Konsul. Hans Levned skal dog ikke her fortælles, da det kan læses hos Bloch, Den fynske Gejstligheds Historie II, 300—4. Ved følgende Kongebrev kaldtes han til Kom-pastor i St. Magleby eller Hollænderby:

Christian VI etc. gjør vitterligt, at eftersom os elsk. Mag. Matthias Hvid, som forhen allernaadigst haver været beskikket at komme Sognepræsten til Magleby Sogn paa vort Land Amager, os elsk. Mag. Jacob Hummer, til Hjælp udi hans Embedes Forretninger i hans Alderdom og Svaghed, og hannem omsider i Embedet som Sognepræst at succedere, er af Os derfra forflyttet og allernaadigst befordret til at være Sognepræst til Holmens Kirke i vores Kgl. Residensstad Kjøbenhavn, saa og Provst ved Sæetaten og Garnisonen sammesteds, saa have vi i hans Sted allernaadigst beskikket og forordnet, saa og hermed beskikke og forordne Gunder Tøgersen Weggersløf, hidindtil Pastor til Hellenæs og Sønderby Sogn i vort Land Fyn, til at være herefter Adjunctus hos fornævnte Mag. Jacob Hummer, og det paa samme Condition som fornævnte Mag. Matthias

Hvid det haft haver, og naar den gamle Præst ved Døden afaar, da skal ved fornævnte Magleby Menighed sættes endnu en Præst, som kan baade Dansk og Hollandsk. Thi (etc.). Givet paa vort Slot Frederiksborg d. 26. Aug. Ao. 1735.

Christian R.

J. L. v. Holstein.

Wegersløff maa tidlig have haft Døden for Øje; thi han var endnu ikke 33 Aar, da han udstedte følgende mærkelige Bestemmelse om sin Jordefærd. Da Stiftsprovsten i Christiania, den i sin Tid bekendte Hr. Niels Barfoed, imidlertid døde, blev Wegersløff 10. Juli 1739 kaldet til hans Eftermand. Hans Virksomhed i Christiania blev dog kun kort, da han allerede 30. Juli 1742¹⁾, kun 38 Aar gammel, bortkaldtes ved en hidsig Feber.

Salig Provst Wegersløffs sidste Villie.

Alvorlige, sidste Villie, hvorledes jeg undertegnede vil, med mit døde Legemes Jordefærd i sin Tid skal forholdes.

1.

Vil jeg at det døde Legeme skal, som Vis og Skik er overalt, aftoes og renses fra de Urenligheder, som med Sygdom og Helsot kan være kommen paa det, til et Tegn paa, at jeg ønskede, om det var muligt, fra alle Legems saavelsom Aandens Besmittelser at aftoes, for at kunne stilles for Dommens rene Throne.

2.

Skal det aftoede Legeme iføres en ren Skjorte, og derover den sædvanlige Præste-Habit, til en Bekjendelse om, at den Tid, jeg den har baaret udi, er fast den eneste Tid af mit Liv, jeg har kjendt og tjent min Gud, og til et Vidnesbyrd, at jeg saa har bestræbt mig, ved Guds Naade saa mit Præste-Embete at føre, at jeg ikke har villet enten med Hyklery, Sledskhed eller Trædskhed besmitte Kjortelen

¹⁾ Wiberg (II, 361) har 1740. Jeg har fulgt Blochs Angivelse.

og Embedet, mens haaber en barmhjertig Dom fra min eneste Ypperstepræst, Christo Jesu, af Naade.

3.

Skal man lægge Doct. Morten Luthers liden Catechismus imellem begge mine Hænder, og en Bibel paa mit Bryst, til et evigt Vidne, at jeg har troet og lært Guds Ord purt og rent, efter den Evangeliske Augsborgske Confession, og intet andet elsket, troet og arbejdet paa, end selv at have og holde den sande evangeliske Tro og andre den samme, og intet, intet, intet andet, imod eller foruden det, at tilbyde. Dermed og derefter jeg agter at møde for Christi Dom.

4.

Skal man lægge det døde Legeme i en slet og ret hvid Fyrre-Kiste, hvorpaa intet sort maa findes, til et Tegn, at jeg hensover i dette glædelige Haab af dødes Opstandelse, og at jeg er vis paa, ved Troen til Jesum Christum, at have bekommet evigt Liv af Naade. Hvorfor min Bortgang ej maa synes sørgelig, men glædefuld og fro.

5.

Skal Kisten med Legemet i al Stilhed uden nogen Klokke-Klang, Skole-Sang eller Lig-Prædiken nedsættes dybt i Jorden paa sit behørig Sted. Hvortil bedes nogle unge Karle af Menigheden, som derfor gives hver 4 Mark danske; men ingen Drik, Mad eller nogen Gjæste-Bud maa ved Ligfærden gives.

6.

Endelig skal og maa ingen Lig-Vers, Programma eller noget deslige tillades eller antages; saa og ingen Slags Epitaphium, Ligsten eller noget deslige opsættes eller lægges over Graven. Thi min Ros er aleneste Gud, min Dommer Christus. Han forlene mig af Naade en salig Afsked, naar min Time kommer. Amen.

Store Magleby paa Amager d. 31. Januarii 1737.

G. T. Wegersløff (L. S.).

(Afskriftens Rigtighed er bevidnet af H. A. Brorson, Kallske Saml. 103 Fol.)

Efter Wegersløffs Befordring til Christiania blev Hr. Christen Jensen 9. Okt. 1739 kaldet til dansk Kompastor i St. Magleby. Ogsaa denne, der var en født Alsinger, hørte til den pietistiske Retning, ligesom vel ogsaa hans Medarbejder, den tyske (hollandske) Kompastor, Hr. Jørgen Røbel. Chr. Jensen var nemlig.saa at sige en Skabning af den bekjendte Chr. Langemach Leth, Sognepræst ved Trinitatis Kirke og Professor i Kateketik, der var en af Pietismens Førere her i Landet, og Chr. Jensens Befordringer vidne om, i hvilken Gunst han har været hos de styrende¹⁾. I Kirkehist. Saml. 3. R. VI, 708—9 er meddelt en kgl. Befaling af 1. Sept. 1741 til bemeldte Langemach Leth og Hr. Nicolai Brorson ved Nicolai Kirke om at stifte Fred mellem Præsterne i St. Magleby og Skoleholderen i Dragør. Da et saadant Kommissorium hører til det ualmindelige i en tilsyneladende saa lidet betydende Sag, turde der være Anledning til at meddele det sluttede Forlig som karakteristisk for hin Tid.

Vi underskrevne Sognepræster for store Magleby paa Amagerland paa den ene og Skoleholderen sammesteds²⁾ paa den anden Side bekjender hermed, at eftersom der er opkommen nogen Misforstaaelse imellem os, som lettelig

¹⁾ Chr. Jensen havde været Klokker i Sandeherred i Norge. Da C. Langemach Leth var bleven Præst her, tog han ham til sin Kapellan (kaldet $\frac{4}{12}$ 1633). Men da Leth 1736 blev Sognepræst ved Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn, og Eftermanden ikke ønskede Chr. Jensens Tjeneste, kaldtes denne 1738 til Sognepræst i Torkildstrup og Lille-Brænde paa Falster, 1739 til Kompastor i St. Magleby, 1740 til Feltprovst for de danske Tropper i hannoveransk Sold. Denne Funktion kan dog ikke have varet meget længe, da vi 1741 atter træffe ham i Embedet paa Amager (se flg. Forlig). 1744 blev han Sognepræst ved S. Mikkels Kirke i Slagelse: Døde allerede 1 Maj 1746. (Se Im. Barfod, Den falsterske Gejstligheds Personalhist. II, 188—9, hvor dog noget vil være at rette, da Leth ikke som Præst i Sandefjord kan have opmuntret Chr. Jensen til at studere, eftersom denne blev Kandidat 1731 og Leth først 1732 blev Præst i Sandefjord.)

²⁾ I det andet Exemplar af Forliget staar: paa Dragør.

kunde blevet til alt for megen Stød og Hinder for vort Embede og Menighed, dersom den ikke i Tide blev forekommet og dæmpet, hvilken vi desaaarsage af inderste Hjerte destomere hader og detesterer; da, for al Paaank og Mistykke nu og i Fremtiden at ophæve, haver vi efter Guds vor Frelzers Befaling og Exempel samt med vor kjære Øvrigheds Forevidende, Samtykke, Raad og Tilskyndelse os saaledes i Guds frygt forenet, at ovenbemeldte Mishellighed, og hvad deraf dependerer, uden nogen videre Klage eller Dispute at føre, skal hermed være ganske afgjort, død og magtesløs, og hvad der paa nogen af Siderne kan være enten forset eller paaanket skal aldrig mere tænkes eller nævnes, men derimod en Hjertens Kjærlighed, Enighed og Samfund igjen imellem os ved Herrens Naade her fornyet og indgaaet, ligesom vi efter vor dyre Christendoms og vigtige Embedes Pligt herved forsikrer at tilgive, fordrage og elske hverandre i Jesu Christi inderlige Kjærlighed og Sagtmodighed, samt ved desto større Alvorlighed i Guds Gjerning i Fremtiden at forekomme al Aarsag til Misforstaaelse og Forargelse i alle Maader. I Synderlighed bekjender jeg, R. Bruun, at eftersom denne Mishellighed tildels enten er begyndt eller formeret ved et ubetænksomt Ord, som jeg har talt til et Par gode Venner om min kjære Sognepræst, velærværdige Hr. Christen Jensen, som ikke burde være sagt, saa fortryder og afbeder jeg samme hos bemeldte min kjære Sognepræst med den Forsikring, at jeg destomere vil efterdags elske og ære ham, være mine foresatte Læreres christelige Ord og Formaning udi mit Liv og Embede hørig og lydig, og i ingen Maader give Anledning til deres Personers eller Embedes Forklejnelse, men i tilbørlig Ydmyghed og Kjærlighed tale med dem selv om det, som kunde eragtes godt og gavnligt til Forbedring og særdeles Ungdommens Fremvæxt i Guds Kundskab og Naade, og i det øvrige stræbe efter at blive i Regnekonsten mere øvet og grundet.

Hvorimod jeg Christen Jensen lover, at jeg ikke alene gjerne tilgiver Skoleholderen alt, hvad han kan have forset sig imod mig, men endogsaa af Hjertet vil elske og ynde ham som en tro Christi Tjener, glæde mig ved at kunne være ham i hans besværlige Skoleembede til Trøst og Opmuntring, Lindring og Lettelse. Og at Herrens Gjerning i Kirken, Skolen og alle vegne maa drives af os paa alle Sider i Guds Kjærlighed og Enighed, dertil forlene han os selv sin gode værdige Helligaands Naade og Styrke for Jesu Christi Skyld.

Hvormed da al Misforstand, med alt det, som i denne Sag til indbyrdes Fortrydelse eller Paaank kan være talt eller skrevet, skal hermed være i den Herres Jesu Navn ganske mortificeret og annulleret. Hvilken vores venlige og kjærlige Forlig vi derfor ombede velædle og velærværdige Hr. Professor Leth, Sognepræst for Trinitatis Menighed, og Hr. Nicolai Brorson, Sognepræst for Nicolai Menighed i Kjøbenhavn, som til den Sags Undersøgning af hans Kongelige Majestæt allernaadigst commiterede, med os at underskrive, ligesom vi den ved vore Hænder og Signeter hermed bekræfte og stadfæste.

Store Magleby d. 21. Aug. 1741.

J. Røbel. C. Jensen. R. Bruun.

Afskrift i Kallske Saml. 103 Fol. Smst. findes en anden Form af Forliget, i Ordlyden noget forskjellig (kortere), men i Meningen den samme.
